

آزمونهای حافظه کلامی و عددی

الف - حافظه جفت کلمات :

به هر یک از آزمودنی ها یک برگ کاغذ می دهند و از آنها می خواهند که اعداد ۱ تا ۲۵ را در حاشیه سمت راست کاغذ و به ترتیب در زیر یکدیگر بنویسند . آنگاه می گویند ؛ "من جفت کلماتی را برای شما می خوانم ،مثلا (میز-صندلی) .

تعداد این جفت کلمات ۲۵ تاست . وقتی همه آنها را خواندم، دوباره از اول شروع می کنم و به ترتیب اولین کلمه هر جفت را می خوانم، شما باید دومین کلمه را بنویسید. مثلا اگر من دفعه اول (میز-صندلی) را خوانده باشم، دفعه دوم (میز) را برای شما خواهم خواند و شما باید کلمه (صندلی) را بنویسید. اگر شما نتوانستید کلمه دوم را به خاطر بیاورید، باید در مقابل شماره مربوط به آن یک خط تیره بکشید. شما فقط باید کلمه دوم را بنویسید."

وقتی نوبت اول قرائت کلمات به پایان رسید، آزمودنی ها مدادهای خود را برمی دارند و آزماینده کلمه اول هر جفت را به ترتیب می خواند. آزماینده، به همراه قرائت هر کلمه شماره مربوط به آن را یادآوری می کند و ۱۰ ثانیه به آزمودنی ها فرصت می دهد تا دومین کلمه را بنویسند. در تصحیح پاسخها، تعداد کلمات درست، تعداد کلمات غلط و تعداد کلمات فراموش شده را به طور جداگانه می شمارند. بدیهی است که مجموع این سه عدد ۲۵ خواهد بود.

جفت کلمات

۱- کت ، شلوار	۱۰- گاری ، اسب	۱۹- پارچه ، لباس
۲- باغ ، میوه	۱۱- کاغذ ، مداد	۲۰- شیر ، پلنگ
۳- کند ، سریع	۱۲- پرتقال ، نارنج	۲۱- رادیو ، صدا
۴- خانه ، باغ	۱۳- چایی ، نوشیدن	۲۲- گل ، زیبا
۵- خستگی ، خواب	۱۴- ثروت ، زندگی	۲۳- عروس ، سفید
۶- کلاه ، کفش	۱۵- مدرسه ، درس	۲۴- مربع ، مستطیل
۷- قاشق ، غذا	۱۶- معلم ، نمره	۲۵- آجر ، سنگ
۸- رفت ، برگشت	۱۷- پدر ، دایی	
۹- بشقاب ، سفره	۱۸- سوقات ، خوشحالی	

ب- حافظه بازشناسی:

۳۰ دقیقه پس از آزمایش اول و انجام دادن فعالیت‌های ذهنی دیگر، آزماینده فهرست کلمات زیر را در اختیار هر یک از آزمودنی‌ها قرار می‌دهد و از آنها می‌خواهد تا در مقابل هر یک از کلماتی که قبلاً شنیده‌اند یک × بگذرانند. اگر تهیه و تکثیر فهرست کلمات امکان‌پذیر نباشد، آزماینده می‌تواند آنها را با صدای بلند بخواند و از آزمودنی‌ها بخواهد که پاسخهای خود را روی کاغذ بنویسند. در پایان آزمایش، آزماینده پاسخهای صحیح هر یک از آزمودنی‌ها را، که حداکثر ۲۵ خواهد بود، می‌شمارد و از روی درجه بندی نتایج موقعیت او را نسبت به سایر آزمودنی‌ها تعیین می‌کند.

ردیف	کلمات	پاسخ	ردیف	کلمات	پاسخ	ردیف	کلمات	پاسخ	ردیف	کلمات	پاسخ
۱	آسمان		۳۱	نیرو		۶۱	مداد		۹۱	پدر	
۲	عجول		۳۲	کلاه		۶۲	چکمه		۹۲	ذلیل	
۳	هلو		۳۳	وراث		۶۳	طناب		۹۳	گل	
۴	شلوار		۳۴	چراغ		۶۴	تاریخ		۹۴	صندلی	
۵	نصرت		۳۵	سعید		۶۵	هادی		۹۵	ارزن	
۶	یخ		۳۶	رنگ		۶۶	صبا		۹۶	هدایت	
۷	عروس		۳۷	آجر		۶۷	چایی		۹۷	برده	
۸	عاجز		۳۸	طلا		۶۸	ثروت		۹۸	عاجز	
۹	پرده		۳۹	در		۶۹	صفر		۹۹	مربع	
۱۰	زنجیر		۴۰	پاییز		۷۰	حساب		۱۰۰	فرح	
۱۱	ادب		۴۱	قطار		۷۱	تخت		۱۰۱	جادو	
۱۲	شمس		۴۲	قاشق		۷۲	ساعت		۱۰۲	سماور	
۱۳	چشم		۴۳	غارت		۷۳	رادیو		۱۰۳	امین	
۱۴	میوه		۴۴	بلبل		۷۴	خادم		۱۰۴	نادر	
۱۵	غلام		۴۵	ذرت		۷۵	سبد		۱۰۵	گوش	
۱۶	حافظ		۴۶	خانه		۷۶	آهن		۱۰۶	گهواره	
۱۷	باز		۴۷	رفت		۷۷	قدرت		۱۰۷	سوقات	
۱۸	قافله		۴۸	رحیم		۷۸	دست		۱۰۸	لاله	
۱۹	خواب		۴۹	مریض		۷۹	مدرسه		۱۰۹	وسواس	
۲۰	شیشه		۵۰	آب		۸۰	زور		۱۱۰	ابر	
۲۱	زر		۵۱	مار		۸۱	خرگوش		۱۱۱	وحشی	
۲۲	آهو		۵۲	ده		۸۲	ضرب		۱۱۲	تنور	
۲۳	فرمان		۵۳	نامدار		۸۳	بنده		۱۱۳	یادبود	
۲۴	صورت		۵۴	بشقاب		۸۴	لب		۱۱۴	پارچه	
۲۵	سریع		۵۵	شن		۸۵	رستم		۱۱۵	مادر	
۲۶	ضارب		۵۶	وزنه		۸۶	فردوس		۱۱۶	لانه	
۲۷	جارو		۵۷	جاده		۸۷	معلم		۱۱۷	یلدا	
۲۸	خنجر		۵۸	هاجر		۸۸	گرگ		۱۱۸	گردو	
۲۹	باغ		۵۹	کتاب		۸۹	قایق		۱۱۹	غیرت	
۳۰	کباب		۶۰	گاری		۹۰	پرچم		۱۲۰	شیر	

ج- حافظه عددی:

به هر یک از آزمودنی ها یک برگ کاغذ می دهند و از آنها می خواهند که اعداد ۱ تا ۱۲ را در سمت چپ کاغذ به ترتیب در زیر یکدیگر بنویسید. آزماینده اعداد را به صورت یک عدد در هر ثانیه می خواند و پس از اتمام قرائت هر سری، ده ثانیه به آزمودنی ها فرصت می دهد تا پاسخ خود را بنویسند. برای هر یک از سری ها سه تمرین در نظر گرفته شده است. تعداد اعداد هر سری به ترتیب عبارتند از (۳-۴-۵-۶-۷-۸-۹). برای موفقیت در یک سری، آزمودنی لاقبل باید یکی از سه تمرین را درست تکرار کند. اگر آزمایش شونده بتواند تمرین اول، یعنی اعداد (۸-۳-۹)، را درست تکرار کند، تمرینهای ۲ و ۳ از او پرسیده نخواهد شد بلکه تمرین ۴ از او پرسیده خواهد شد. فرض کنیم که آزمودنی نمی تواند تمرین ۴ را درست تکرار کند، تمرین ۵ را از او می پرسند. اگر در آن هم شکست بخورد، تمرین ۶ را از او می پرسند اگر موفق شد، به تمرین ۷ می پردازند.

نمره آزمونی عبارت خواهد بود از بالاترین تعداد اعدادی که درست تکرار کرده است. مثلاً اگر آزمودنی بتواند لاقبل یکی از تمرین های (۱۰-۱۱-۱۲) را درست تکرار کند اما نتواند به تمرین های بعدی درست پاسخ دهد، نمره او ۶ خواهد بود.

آزمایش را وقتی قطع می کنند که آزمودنی در سه تمرین یک سری شکست بخورد. موقعیت هر آزمودنی، نسبت به افراد گروه خود، از روی جدولی که در صفحه ۶ درج شده است معلوم می شود.

سریهای اعداد :

۸-۳-۹) ۱) تمرین

// ۳-۱-۶) ۲)

// ۴-۹-۲) ۳)

// ۲-۵-۰-۴) ۴)

// ۱-۸-۶-۳) ۵)

// ۹-۲-۷-۵) ۶)

// ۹-۶-۳-۱-۸) ۷)

// ۳-۶-۱-۴-۲) ۸)

// ۱-۸-۵-۳-۹) ۹)

// ۳-۸-۲-۱-۴-۹) ۱۰)

// ۷-۳-۸-۶-۱-۵) ۱۱)

// ۸-۴-۷-۳-۵-۱) ۱۲)

// ۵-۶-۳-۷-۹) ۱۳)

// ۱-۸-۳-۹-۲-۴) ۱۴)

// ۴-۲-۶-۳-۱-۸-۷) ۱۵)

// ۱-۳-۶-۹-۲-۵-۷) ۱۶)

// ۵-۱-۶-۳-۷-۲-۹) ۱۷)

// ۸-۴-۱-۷-۲-۹-۶) ۱۸)

// ۰-۷-۱-۸-۳-۶-۴-۵) ۱۹)

// ۰-۵-۲-۳-۷-۹-۶-۸) ۲۰)

// ۵-۸-۳-۷-۰-۶-۴-۱-۲) ۲۱)

درجه بندی نتایج آزمونهای حافظه

حافظه عددی	بازشناسی کلمات	جفت کلمات	درصدها
۷/۳	۲۵/۰	۱۷/۰	ده درصد اول
۶/۷	۲۰/۰	۱۵/۵	ده درصد دوم
۶/۲	۱۸/۰	۱۴/۰	ده درصد سوم
۵/۹	۱۶/۰	۱۳/۰	ده درصد چهارم
۵/۶	۱۴/۰	۱۲/۰	ده درصد پنجم
۵/۳	۱۲/۵	۱۱/۰	ده درصد ششم
۴/۹	۱۱/۰	۱۰/۰	ده درصد هفتم
۴/۵	۹/۰	۸/۵	ده درصد هشتم
۴/۱	۷/۰	۶/۰	ده درصد نهم
کمتر از ۴	کمتر از ۷	کمتر از ۶	ده درصد دهم

با استفاده از جدول فوق می توان موقعیت هر فرد را نسبت به سایر افراد یک گروه تعیین کرد. بدین ترتیب اگر آزمودنی بتواند مثلاً در آزمون جفت کلمات، ۱۴ کلمه را درست بنویسد، در آزمون بازشناسی، ۱۸ کلمه را بشناسد و در آزمون حافظه عددی، یک سری ۶ رقمی را درست تکرار کند، جزء ده درصد سوم خواهد بود. بدین معنا که در یک گروه ۱۰۰ نفری، بالاتر از ۷۰ نفر قرار خواهد گرفت. برای اینکه مقایسه نتایج قانونی باشد توصیه می کنیم که این آزمونها در گروههای مختلف اجرا شود و افراد هر گروه، بدون توجه به جدول بالا، با یکدیگر مورد مقایسه قرار گیرند.

کلید آزمون بازشناسی

۴- شلوار	۶۴- نارنج
۷- عروس	۶۷- چایی
۱۴- میوه	۶۸- ثروت
۱۹- خواب	۷۳- دیوار
۲۵- سریع	۷۹- مدرسه
۲۹- باغ	۸۷- معلم
۳۲- کلاه	۹۱- پدر
۳۷- آجر	۹۳- گل
۴۲- قاشق	۹۹- مربع
۴۷- رفت	۱۰۷- سوقات
۵۴- بشقاب	۱۱۴- پارچه
۶۰- گاری	۱۲۰- شیر
۶۱- مداد	